

стурбований стражданнями з приводу неминучого прощання з близькими, а з іншого боку, аж ніяк не прагне прожити «залишине» на межі сил, що називається, на повну катушку. Швидше, він хоче ідентифікувати себе наостанок, зрозуміти, ким же був сам і що залишиться після відходу в інший світ. І бажання Ромена згадати про дитинство, про свої стосунки з молодшою сестрою Софі, з якої він нині не особливо ладнає, викликано тими ж мотивами, що і рішення розповісти про власну швидкої смерті тільки старій бабусі Лорі (в цій якості постає легенда французького кіно, 76-річна Жанна Моро). Йй-то він говорить з похмурих гумором, що і вона теж однією ногою в могилі. Але насправді, інтуїтивно тягнеться до бабусі через те, що вона краще за всіх пам'ятає Ромена дитиною і, мабуть, продовжує бачити його саме таким. Тужлива мелодія підкреслює трагізм ситуації. Все життя його відтворюють фотографії із сімейного альбому.

Підсумовуючи вище зазначене, можна стверджувати, що музична стилістика та музична мова композитора є досить неординарною та має вагомий емоційний вплив на розвиток особистості, а саме музично-естетичний розвиток молоді людини (старших школярів). Представлена тематика запропонованих кінострічок, на мою думку, якомога скурпульозно представляє особливість та відмінність композиторської музичної мови, його вміння підібрати відповідні засоби музичної виразності (штрихи, динамічні відтінки, нюансування, тембральність, гармонію, поліфонію), та певну музичну мову різних інструментів (не тільки фортепіано) і це насправді є беззаперечним утвердженням величчя та особливого музичного письма композитора.

Працюючи із шкільною молоддю, сучасний вчитель музичного мистецтва є тим лідером або «диригентом», який повинен пропонувати особливу добірку музичних творів тих чи інших композиторів, зокрема авторів сучасної нової формації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія українського кіно. Т. 2 : 1930–1945 / [голов. ред. Г. Скрипник] ; НАН України ; ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. – Київ, 2016. – 448 с.
2. Опанасюк О. П. Творчість В. Сильвестрова в контексті інтенціональної форми художнього образу // Українське мистецтвознавство. Вип. 5. — К.: ІМФЕ, 2004. — С. 76-81.
3. Сильвестров В. В. Музика - це спів світу про самого себе. Відверті розмови і погляд зі сторони: Бесіди, статті, листи / автор статей, упорядник М. Нестьєва. - Київ, 2004. - 265 с.
4. Симпосіон: Зустрічі з Валентином Сильвестровим/упорядники Алла Вайсбанд, Костянтин Сігов – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2013. – 424 с.

Васильєва Вікторія

Науковий керівник – доц. Тютюнник І. С.

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО КОМІКСУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ

Комікси як вид мистецтва та масової культури є важливим елементом світового культурного простору. За останні два століття мальовані розповіді-історії здобули надзвичайну популярність як на Заході (культури американські DC Comics та Marvel, європейські BD), так і на Сході (японські та корейські манхви та манги). Герої коміксів стають інколи популярнішими і більш знаними, ніж літературні герої класичної літератури. За жанрами комікси, як вид мистецтва, нічим не поступаються літературі чи кінематографу і є надзвичайно різноплановими – не існує жанру творчості, який не можливо було б презентувати аудиторії у формі коміксу. Тому сама назва цього виду мистецтва «комікс» (від англ. Comic – смішний) вже давно втратила своє першопочаткове значення.

В Україні комікс-індустрія почала активно розвиватися у 90-тих роках минулого століття. Поштовхом до розвитку цього виду мистецтва стало здобуття незалежності нашої держави і, як наслідок, відкритість культурних кордонів, вільний обмін досвідом з іноземними митцями, доступ до світової культурної спільноти.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що на сьогоднішній день комікс в нашій державі починає набирати щораз більшої популярності. Створення і утвердження нового для

нас виду графічного мистецтва – коміксів, потребує обговорення і намічення напрямів дослідження.

Дослідження українського коміксу здійснене на підставі окремих мистецтвознавчих, науково-популярних публікацій, а також аналізу діяльності художників. Враховуючи відсутність друкованих джерел з даної тематики, основою для статті стала інформація з інтернет-сторінок, де подані інтерв'ю з художниками, видавцями та дослідниками коміксів.

Метою статті є висвітлення особливостей тематичного спектру вітчизняних коміксів. Для цього варто з'ясувати розвиток історичний розвиток українського коміксу та характерні риси сучасних мальовписів.

Історичним попередником коміксів можна вважати «народні картинки» або лубок, які набули особливої популярності в Україні в кінці XVII ст. У період радянської доби комікси, як зрештою і інші види мистецтва, підлягали тотальній цензурі, а подекуди і взагалі були табуовані як елемент «буржуазної культури».

Першою спробою видання українського коміксу за радянських часів можна вважати журнал «Червоний перець», який заснували для розповсюдження комуністичної агітації. За задумом сатиричний журнал мав висміювати ворогів партії, але автори висміювали всіх. Художник Лев Каплан та редактор «Червоного перцю» Борис Фрідкін були достатньо сміливими, за що і поплатилися. 1934-го року автори зазнали репресій а журнал закрили. Цікавою особливістю цього видання є те, що в ньому використовувався формат комікс-стріпів (від англ. Comic strip – стрічка, смужка), що був достатньо популярним в ті часи в Європі і США.

Відомо також про журнал «Комар», що виходив в Західній Україні. Він проіснував з початку 30-х і до 39-ого року XX ст., коли почалася Друга світова війна. Він, як і «Червоний перець», друкував сатиру. Бійці УПА видавали свій пропагандистський і сатиричний журнал, що називався «Український перець» (1943). Одним із прикладів «мальованої оповідки» є книжка «Україна в боротьбі» Леоніда Перфецького про історію УПА (1953) [1].

Після смерті Сталіна, коли почалася «відлига» в Радянському Союзі, був створений журнал «Перець», який продовжував справу «Червоного перцю». Видання також було сатиричним – там були як карикатури, шаржі, так і комікси. Від нього відгалузився дитячий журнал «Перчень», в якому головний художник Анатолій Василенко створив дуже багато впізнаваних образів, які знає і пам'ятає старше покоління [2].

Практично всі видання на ті часи мали сатиричний характер, це було єдиною можливістю коміксам існувати, адже дозволялись лише комікс-стріпи комедійного характеру і здебільшого як література для дітей. Це наклало свій відбиток на свідомість радянських і пострадянських поколінь і спричинило ставлення в Україні до комікса як до «несерйозного» жанру мистецтва, орієнтованого в першу чергу на дітей.

Після розпаду Радянського Союзу розвитку популярності коміксу як виду мистецтва в Україні посприяли відкритість соціокультурного простору, можливість вивчення міжнародного досвіду та становлення коміксів як елементу масової культури, зокрема завдяки хвилі успішних екранізацій коміксів DC та Marvel.

У 90-тих роках XX століття була видана перша хвиля українських коміксів. Першим ексклюзивом українського видавництва коміксу вважають «Шовкову Державу» (Ф.Добрін, вид. «Дніпро», 1990). Приємно відзначити, що і Тернопільське видавництво вплинуло на розвиток комікс індустрії в Україні. Комікс «Святослав і вікінг» художника Івана Баранька був надрукований в Тернополі у 90-тих роках. Загалом було створено дуже багато робіт, але нажаль, через брак фінансування, вони видавались вкрай обмеженими тиражами, попит на них був невеликий, тому дуже багато коміксів тих часів втрачені.

Непроста історія розвитку українського коміксу зумовлює і ряд притаманних лише йому особливостей. Так, наприклад, над виданням коміксу в світі працює ціла команда фахівців: сценаристи, художники, колористи, редактори і видавці. Це продукт колективної творчості. В Україні, зазвичай автор є і сценаристом, і художником, і редактором. Одна людина робить все сама, і часто за власні кошти. Витратне створення графічних романів довго трималося на ентузіазмі українських фанатів та поціновувачів комікс-культури.

Розуміючи важливість націонал-патріотичного виховання молоді та юнацтва, в Тернополі управління зі справ сім'ї, молоді та спорту перевидало комікс «Україна у боротьбі» про воїнів

УПА. Вперше цей художній твір побачив світ 1953 року в щоденній газеті «Америка» (Філадельфія, США). На початку 1970-х років видавництво «Америка» дозволила передрукувати серію малюнків у журнал «Крилаті». Художник Леонід Перфецький воював у дивізії «Галичина», йому вдалося яскраво розкрити страшні події війни. Історія присвячена до дня народження командира УПА Романа Шухевича та 65 річниці створення УПА [3].

Україномовні комікси та графічні романи почали набирати популярності лише в 2010-х рр. Так, протягом цих років з'явилися перші видавництва, що розпочали випускати україномовні графічні романи: «Чуб: Зоряна байка про козака Чубенка» (2013) від видавництва NebesKey; трилогія «Козаки на орбіті» (2013–2016) тощо. Також у 2013 автори та видавці брати Капранови презентували коміксову версію історії України під назвою «Мальована історія Незалежності України». Базисом книги стали історичні факти, поєднані в одну сюжетну лінію. Кожна підтема була прив'язана до окремого персонажу, який відображав окрему епоху, подію чи історичний період. «Мальована історія незалежності України» сформувала нове інтерактивне бачення книжок, оскільки більш походила на книгу з історії України, прикрашену невеличкими стріпами. Головна мета – привернути увагу молоді до історії України [4].

Другу хвилю інтенсивного розвитку комікс-індустрії в Україні спричинили події на Майдані 2013-2014 років та подальша російська агресія відносно нашої держави. Патріотичний спротив суспільства, громадянська солідарність світового українства в опорі московському насильству вилилися, зокрема в низку мистецьких комікс-проектів. Вважається, що першим виданням цього спрямування була трилогія «Даогопак» авторства М. Прасолова. Це графічна історія про козаків-характерників, де з правдою переплелися легенди та міфи. Минуле і сучасність поєднується у коміксі Д.Фадєєва «Звитяга. Савур-Могіла», в якому через бої за цю висоту влітку 2014 року проступає козацька доба. Із підступними прибульцями «московитами» борються українські супергерої в коміксі В.Назарова «Патріоти». Героям АТО присвячена робота «Охоронці країни» авторства Л. Краснопольського та І.Рогового [5]. Графічний роман «Діра» художника Сергія Захарова, більше відомого як «Мурзилка», виходить у 2016 році. Захаров пройшов катівню ДНР, куди потрапив за серію сатиричних зображень в окупованому Донецьку. Для нього малювання стало чи не єдиною можливістю не втратити розум від допитів, інсценованих розстрілів та знущань. Зібрані у графічний роман, доповнені документальними врізками, малюнки стали страшним свідченням подій, що відбуваються на окупованих територіях. Комікс «Кіборги» видають з 2016 року. Його створили під час війни і про війну, в основі – реальні історії захисників – учасників боїв за Донецький аеропорт. Для створення цього видання з 48-ма кіборгами провели інтерв'ю. «...дорослішаючи, розчаровуємося, бо Супермен, виявляється, літає лише вниз, а замість «бетмобіля» – польські бляхи. Наші ж Кіборги – живі, справжні, не вигадані в «марвелівських» студіях, а викувані в горнилі боїв за рідний Дім – Україну», – так описані «Кіборги» на офіційному сайті [6].

У 2017 році виходить «ВОЛЯ» – два томи у жанрі альтернативної історії. Павло Скоропадський, академік Вернадський, Михайло Грушевський та інші борються з ворогами України. Книга стала бестселлером, значною мірою своєю популярністю проект завдячує підтримці з боку президента та провладних структур, адже презентації коміксу відбувались за участі перших осіб держави. Це єдиний проект, який розгорнувся одразу на всіх медійних платформах: власний сайт (TheWill), активна промоція (постери, ігри, реклама), незвичні косплеї на Comic Con Ukraine.

У 2019 році у музеї АТО/ООС презентували серію «Охоронці країни». Цей проект пов'язаний з відомим волонтером, донецьким дизайнером та засновником бренду hunta.in.ua Леонідом Краснопольським [6].

Творча студія «Spring Comics» 2019 року видала низку різножанрових видань: «Колороїд», «Протистояння: червоний терор», «Захар Беркут: Легенда», «Серед овець».

Отже, характерною особливістю сучасних українських коміксів є націонал-патріотичне спрямування і в деякій мірі заполітизованість як відгук на події, що розгортаються в країні. Українські герої незвичайні. Це і фольклорні та історичні постаті – козацькі цикли. І створені на кшталт вже відомих суперменів та бетменів українські типи: Укрмен, Патріот з коміксів Ф. Левченка та С. Назарова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Назарова Є. «Укрмен» та інші супергерої. Як розвивається українська індустрія коміксів. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/yak-rozvyvayetsya-ukrayinska-industriya-komiksiv/29641200.html>
2. 24 канал. Як виглядали перші українські комікси. URL: <http://www.hroniky.com/news/view/15055-iaak-vyhliadaly-pershi-ukrainski-komiksy>
3. Історія українських коміксів. URL: <https://uncomics.com/ukranian-comics/>
4. Вільна енциклопедія Вікіпедія. Українські комікси. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Українські_комікси
5. Король В. Герої коміксів – це ми? Комікс як культура наративу соціально-цивілізаційного позитиву.
6. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/2774540-geroi-komiksiv-ce-mi-komiks-ak-kultura-narativu-socialnocivilizacijnogo-pozitivu.html>
7. Куліді Н. Український комікс.
8. URL: <https://kustdnipro.com/city/interview/ukrayinskyj-komiks/>

Лоїк Степан

Науковий керівник – доц. Водяна В.

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ РОК-МУЗИКИ
УЧНЯМИ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ**

В сьогоденних умовах естетичні орієнтації підлітків в області музики формуються головним чином під впливом засобів масової комунікації і спілкування з однолітками, що призводить до споживання музичних зразків сумнівної естетичної якості, розрахованих на невибагливий смак в силу легкості сприйняття (нескладна мелодія, танцювальний ритм, елементарна простота гармонійної мови, близькість тематики змісту текстів). Такі різновиди сучасної музики, як естрадна пісня, «диско», та інші суто розважальні напрямки, які виконують не стільки естетичну, скільки комунікативну і фонову функції, користуються в підлітковому середовищі широкою популярністю, в той час як класична, народна і сучасна академічна музика, а також твори джазу і рок-музики, що несуть певне смислове навантаження, залишаються за межами уваги підлітків. У зв'язку з цим, останнім часом спостерігається підвищений інтерес вчених, музикознавців, дослідників до вивчення витоків рок-музики, історії становлення в цілому, питань теорії та термінології, до визначення ролі і місця рок-музики в світі мистецтв, [2, с.45].

Мета статті полягає у дослідженні особливостей розвитку музичного сприймання рок-музики учнями підліткового віку .

Рок-музика (англ. Rock music) – узагальнююча назва ряду напрямків популярної музики. Слово «рок» (в перекладі з англійської «качати», «заколисувати», «гойдатися») в даному випадку вказує на характерні для цих напрямків ритмічні відчуття, пов'язані з певною формою руху. [7]

Витоки рок-музики лежать в блюзі, з якого і вийшли перші рок-жанри – рок-н-рол і рокабіллі. Перші піджанри рок-музики виникали в тісному зв'язку з народної та естрадної музикою того часу. За час свого існування були спроби поєднати рок-музику практично з усіма можливими видами музики – з академічною музикою (арт-рок, з'являється в кінці 60-х, і більш пізній симфо-метал), джазом (джаз-рок, з'являється наприкінці 60-х – початку 70-х), латинською музикою (латино-рок, з'являється в кінці 60-х), індійською музикою (рага-рок, з'являється в середині 60-х) [3, с.145].

У 60-70-х роках з'явилися практично всі найбільші піджанри рок-музики, найбільш важливими з яких, крім перерахованих, є хард-рок, панк-рок, рок-авангард. В кінці 70-х – початку 80-х з'явилися такі жанри рок-музики, як пост-панк, нова хвиля, альтернативний рок (хоча вже в кінці 60-х років з'являються ранні представники цього напрямку), хардкор (великий піджанр панк-року), а пізніше і екстремальні піджанри метала – дез-метал, блек-метал. У 90-х роках отримали широкий розвиток жанри гранж (з'явився в середині 80-х), брит-поп (з'являється в середині 60-х), альтернативний метал (з'являється в кінці 80-х) [5, с.50].